

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА В ОБЛАСТ ШУМЕН ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

През 2022 г. в област Шумен са приключили делата за 969 извършени **престъпления**. От тях 279 от тях са завършили с ефективно осъждане, 586 - с условно осъждане, 12 - с оправдаване, 1 - с прекратяване, и 91 - с освобождаване от наказание.

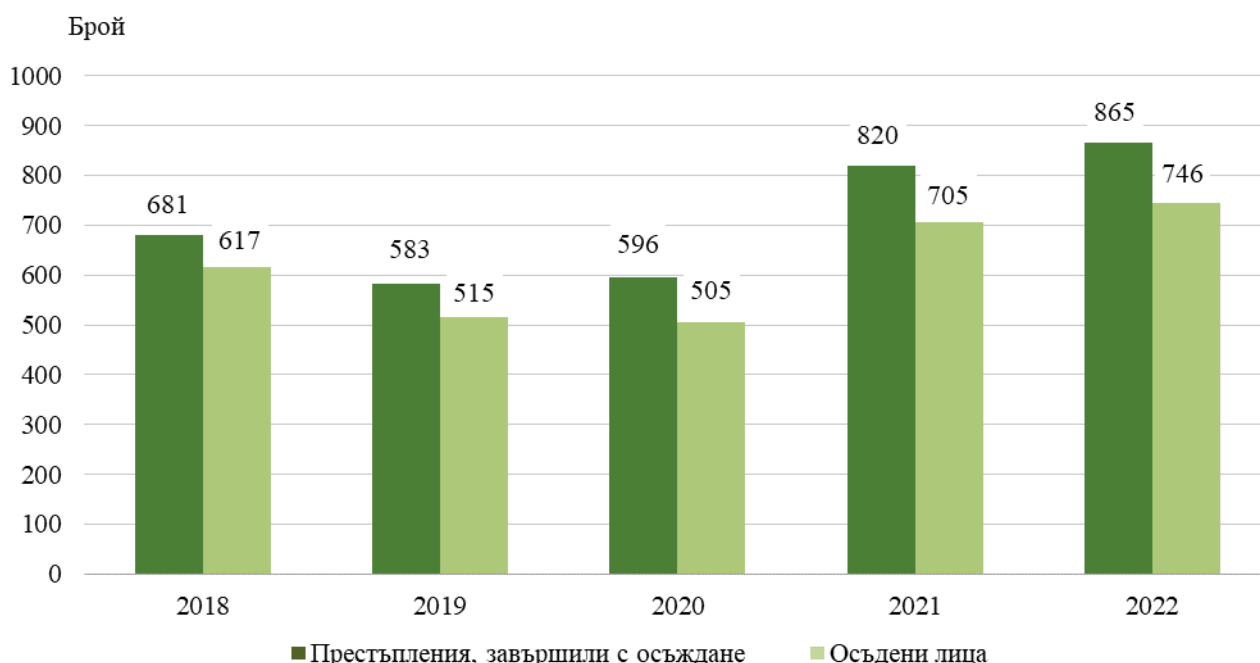
С ефективни и условни присъди са приключили делата за 865 извършени престъпления.

През 2022 г. **обвиняеми** са били 847 лица, от които:

- с ефективна осъдителна присъда са приключили делата на 219 лица, или 25.9% от общия брой на обвиняемите;
- условно осъдени са 527 лица (62.2%);
- освободени от наказателна отговорност са 91 лица (10.7%);
- оправдани са 9 лица (1.1%);
- прекратено е делото на 1 лице.

Броят на **осъдените лица с влезли в сила присъди** през 2022 г. е 746. От тях 631 лица са осъдени за извършването на едно престъпление, 91 - за две престъпления, а 24 - за три и повече престъпления.

Фиг. 1. Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица през периода 2018 - 2022 година в област Шумен

Осъдените мъже в област Шумен са 685, или 91.8%, а жените - 61 (8.2%). С най-висок брой и относителен дял са осъдените лица във възрастовата група 18 - 24 години - 159 лица (21.3% от общия брой на осъдените), 30 - 39 г. - 154 лица (20.6%), 40 - 49 г. - 111 лица (14.9% от общия брой

на осъдените). В структурата на осъдените лица най-малки са броят и делът на лицата на възраст над 60 години - 28 лица (3.8%).

Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица по глави от Наказателния кодекс (НК) и някои видове престъпления през 2022 година

Общопасни престъпления¹

През 2022 г. в област Шумен най-голям е броят и съответно относителният дял на **общоопасните престъпления** - 385, или 44.5% от общия брой на престъпленията, завършили с осъждане. Сред общоопасните престъпления най-разпространени са:

- престъпленията по транспорта и съобщенията - 276 на брой, с 237 осъдени лица;
- престъпленията, свързани с наркотици - 85 на брой, с 60 осъдени лица;
- престъпленията, извършени по общоопасен начин или с общоопасни средства - 19 на брой, с 18 осъдени лица.

Престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации и лица, изпълняващи публични функции²

През 2022 г. в област Шумен с осъждане са завършили 200 **престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции**, което е 23.1% от всички наказани престъпления. За извършването им са осъдени 192 лица, или 25.7% от общия брой на осъдените лица.

Незаконното преминаване през граница е най-разпространеният вид сред тези престъпления. За 165 нарушения на държавната граница са осъдени 165 лица, или съответно 82.5% от престъпленията и 85.9% от осъдените за престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции.

Престъпления против собствеността³

През 2022 г. в област Шумен с осъждане са завършили 123 **престъпления против собствеността**, или 14.2% от общия брой на престъпленията, завършили с осъдителна присъда. Лицата, осъдени за тези престъпления, са 120, или 16.1% от общия брой на осъдените. Сред престъпленията против собствеността най-разпространени са:

- кражби на имущество - 59 престъпления, с 68 осъдени лица;
- унищожаване и повреждане на имущество - 24 престъпления, с 9 осъдени лица;
- измама - 21 престъпления, с 25 осъдени лица;
- грабеж - 14 престъпления, с 14 осъдени лица.

¹ Включват престъпления, извършени по общоопасен начин или с общоопасни средства, по транспорта и съобщенията, против народното здраве и околната среда, при използването на атомната енергия за мирни цели и други.

² Включват престъпления против реда на управлението, престъпления по служба, против правосъдието и подкуп.

³ Включват: кражба и грабеж на имущество, присвояване, измама, изнудване, вещно укривателство, унищожаване и повреждане на имущество, злоупотреба на доверие.

Престъпления против личността¹

В област Шумен **престъпленията против личността**, завършили с осъждане през 2022 г., са 43, или 5.0% от общия брой на наказаните престъпления. Осъдените лица са 32, или 4.3% от общия брой.

Сред престъпленията против личността с най-голям брой са:

- нанесените телесни повреди - 23 престъпления, с 18 осъдени лица;
- принуда - 11 престъпления, със 7 осъдени лица;
- разврат - 3 престъпления, с 3 осъдени лица.

Престъпления против стопанството²

В област Шумен **престъпленията против стопанството**, завършили с осъждане през 2022 г., са 20, или 2.3% от общия брой на наказаните престъпления. Осъдените лица са 19, или 2.5% от общия брой.

Сред престъпленията против стопанството с най-голям брой са престъпленията в отделни стопански отрасли, където с осъдителна присъда са завършили делата за 12 престъпления и броят на осъдените лица е 12.

Други видове престъпления

В област Шумен, сред другите видове престъпления, завършили с осъждане през 2022 година, са:

- **документни престъпления** - за 41 престъпления са осъдени 31 лица;
- **престъпления против реда и общественото спокойствие** - за 27 престъпления са осъдени 15 лица;
- **престъпления против брака, семейството и младежта** - за 17 престъпления са осъдени 12 лица;
- **престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система** - за 6 престъпления са осъдени 3 лица;
- **престъпления против правата на гражданите** - за 3 престъпления са осъдени 2 лица.

Осъдени лица по наложени наказания

В област Шумен в структурата на осъдените по наложени наказания най-голям е броят и относителният дял на лишените от свобода. През 2022 г. те са 631 (84.6% от общия брой на осъдените лица). От лишените от свобода най-голям е броят и дялът на осъдените на лишаване от свобода до шест месеца - 382 лица (60.5% от всички лишени от свобода), и от шест месеца до една година - 172 лица (27.3%). Наказанието „пробация“ е наложено на 83 лица (11.1% от осъдените лица), „глоба“ - на 31 лица (4.2%), а „обществено порицание“ - на 1 лице.

¹ Включват убийства, телесни повреди, отвличане и противозаконно лишаване от свобода, принуда, обида и клевета, разврат и трафик на хора.

² Включват общи стопански престъпления, престъпления против кредиторите и в отделни стопански отрасли, против митническия режим и против паричната и кредитната система.

Методологични бележки

Статистическото изследване на престъпленията, обвиняемите и осъдените лица с влезли в сила присъди осигурява информация на базата на годишни данни, получавани от районните, окръжните и военните съдилища и от Специализирания наказателен съд.

Обект на наблюдение е дейността на районните, окръжните, военните съдилища и на Специализирания наказателен съд по наказателните дела от общ, частен и административен характер. Съгласно Закона за съдебната власт (изм. и доп. ДВ. бр.32 от 26 Април 2022г.) Специализираният наказателен съд (СпНС) е закрит. Първоинстанционните наказателни дела пред СпНС, по които е проведено разпоредително заседание, стават подсъдни на Софийския градски съд и разглеждането им продължава от съдебния състав, провел заседанието. Съдиите от съдебните състави, които не са преназначени в Софийския градски съд, се командироваат за участие в разглеждането на делата до приключването на производствата по тях.

Единици на наблюдение са престъпленията, обвиняемите и осъдените лица с влезли в сила присъди в рамките на отчетната година.

В броя на престъпленията, завършили с осъждане, се включват всички престъпления, за които наказателните дела са завършили с условна или ефективна присъда, независимо от броя на извършителите.

Престъпление, извършено от повече от едно лице (в съучастие), се отчита за завършило с осъждане, когато поне едно от обвиняемите лица е осъдено ефективно или условно. В случай, че дело приключи с оправдателна присъда за всички лица, извършители на престъплението, то се отчита за завършило с оправдаване. Престъпление се отчита за завършило с прекратяване, когато спрямо извършителя или всички извършители делото е прекратено.

В броя на обвиняемите лица се включват ефективно осъдените, условно осъдените, оправданите, освободените от наказание и лицата, на които делата са прекратени.

В броя на осъдените лица се включват всички осъдени лица, на които с влязла в сила присъда им е наложено ефективно или условно наказание.

Когато няколко лица са осъдени за извършването на едно престъпление, престъплението се отчита само един път, а всяко лице поотделно - в зависимост от изхода на делото. В случаите, когато в едно наказателно дело е осъдено лице за повече от едно престъпление, се отчита най-тежкото наложено наказание по съвкупност. Когато едно лице е осъдено за няколко престъпления, то се отчита към най-тежкото наказуемо деяние, а всяко престъпление поотделно - към съответния вид престъпление.

Възрастта на осъдените лица е посочена в навършени години към момента на извършване на престъплението.

Непълнолетни са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Пълнолетни са лицата на възраст 18 и повече навършени години.

Осъдените непълнолетни лица се включват в общия брой на осъдените лица.

Съгласно чл. 31, ал. 1 и 2 от НК **наказателноотговорно** е пълнолетно лице, навършило 18-годишна възраст, което в състояние на вменяемост извърши престъпление. **Непълнолетно лице** - навършило 14 години, но ненавършило 18 години, е **наказателноотговорно**, ако е могло да разбира свойството и значението на деянието и да ръководи постъпките си.

Данните за престъпленията, обвиняемите и осъдените лица са получени от изчерпателно изследване чрез статистически формуляри „Карта за обвиняемо лице“ (1-СС), попълвана от органите на досъдебното и съдебното производство и информация от административен източник Единна информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП).

Допълнителна информация относно методологията и данните от изследването „Престъпления, обвиняеми и осъдени лица“ е публикувана на сайта на НСИ (www.nsi.bg), раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=56).